

De Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk (CBHN) staat voor een vitaal en gezond IJsselmeergebied voor nu en later. Het behalen van klimaatdoelen en biodiversiteitsdoelen is een van de belangrijke opgaven. Wij zijn voorstander van duurzame energie maar pleiten voor een juiste volgorde in de klimaataanpak. Eerst maximale inzet op energie besparen, en daarna het benutten van klimaatkansen mét biodiverse natuur en het zorgvuldig zoeken naar geschikte locaties voor duurzame energieopwekking. Wat betreft dat laatste: zoek eerst naar geschikte locaties waar breed draagvlak voor bestaat - onder meer industrieterreinen, bedrijventerreinen, haventerreinen en grootschalige infrastructuur - met name gebieden die de mens al 'verstoord' heeft. Wij vinden primair dat het IJsselmeergebied als locatie voor opwekking van energie vermeden moet worden, gezien haar kwaliteiten, potenties en kwetsbaarheden op gebied van natuur en landschap.

Zonne-energie speelt een belangrijke rol in het behalen van klimaatdoelen. Wij verzoeken overheden dringend te starten met het in beeld te brengen van de juiste locaties voor zon en deze te stimuleren. Duidelijke ruimtelijke kaders moeten gehanteerd worden zodat waardevolle gebieden worden ontzien, zie ook de motie van Tweede Kamerlid [Dik-Faber](#). In de eerste plaats, zon zoveel mogelijk op de daken. Volgens diverse studies is er nog volop ruimte op de daken. Zo is er volgens Natuur & Milieu maar liefst plek voor 145 miljoen zonnepanelen op de Nederlandse daken ([Natuur en Milieu, 2017](#)). Tevens zien we kansen in slimme ruimtelijke combinaties (meervoudig ruimtegebruik) voornamelijk op locaties met kenmerken van bebouwing. Extra inspirerend vinden wij de mogelijkheden voor zonnegeluidswallen, zonnefietspaden, zon op een groen/blauw dak, zonneramen etc. Dit heeft over het algemeen weinig effecten op natuur- en landschapskwaliteiten. Wij vinden dat de overheid hierin op nationaal niveau de kaders en voorwaarden moet scheppen, zodat regionale uitwerkingen volgens deze kaders plaatsvinden.

Initiatieven voor zonne-energie lijken veelbelovend, maar de coalitie is **kritisch op grootschalige realisatie van zonnepanelen in het IJsselmeergebied, inclusief de randmeren**. Het IJsselmeergebied is een beschermd natuurgebied (Natura 2000), met grote behoud- en herstellopgaven, én open landschap dat onder druk staat. Een groot ruimtebeslag van zonnepanelen in een natuurgebied vormt een risico: er kan verlies, verandering en verstoring van het ecosysteem en soorten optreden. Zo neemt het open waterruimte in beslag dat belangrijk leefgebied is van vogels. Allerlei natuurlijke processen kunnen verstoord worden. Dit terwijl het IJsselmeer meerdere onmisbare (ecosysteem)diensten biedt voor de maatschappij. Juist in deze gebieden zou het voorzorgsbeginsel van kracht moeten zijn. De coalitie vindt dat er preferent gekeken moet worden naar locaties buiten natuurgebieden en waardevolle open landschappen.

Daarnaast is er in Nederland nog te weinig bekend over de mogelijke en werkelijke ecologische effecten van drijvende zonnepanelen. Uiterste voorzichtigheid is dus geboden. Wij zien het als een noodzakelijke voorwaarde dat er eerst goed ecologisch onderzoek wordt gedaan. Wij pleiten voor landelijke regie op ecologisch onderzoek en het aanwijzen van/meedenken met, kleinschalige pilotprojecten op daarvoor geschikte, liefst afgesloten locaties, om meer inzicht te krijgen in mogelijke ecologische effecten van drijvende zonnepanelen.

Als er noodzaak is voor aanvullende ruimte dan pleiten wij voor prioritering in de juiste volgorde, op de juiste locaties. Wij maken ons hard voor duurzame energieopwekking die past bij de kwaliteiten en kwetsbaarheid van het IJsselmeergebied. Voor het IJsselmeergebied zien we daarom met name kansen in gebieden met kenmerken van bebouwing en slimme ruimtelijke combinaties:

- Bijvoorbeeld met het benutten van de potentie van zon op (bestaand en nieuw) bebouwd gebied in en rond het IJsselmeergebied, zoals zonnepanelen op de daken en transparante zonnepanelen op bijvoorbeeld kassen.
- Opwekken van zonne-energie op daarvoor geschikte locaties die niet schadelijk zijn voor natuur en landschap, zoals waterbassins zonder natuurfunctie.
- Zoveel mogelijk clustering van duurzame energie waar dat past, zo blijven andere delen onverstoord.

Kortom: het is van belang dat de energieopgave in harmonie is met de draagkracht van het ecosysteem en omgevingskwaliteiten van het IJsselmeergebied, en dat er wordt ingezet op slimme ruimtelijke combinaties en win-win oplossingen.

22 april 2020